

Radovánček. Ako se mislita prepirati zaradi ubozega dekleta, jaz jo vzamem s soboj; dovolj imamo pri nas prostora, in takój bode pravde konec. Ali sta pozabili, kako je rekel pokojni govoráč: „kjer se prepirata dva, tretji dobiček imá.“ — Kje je dékličina mati?

Anička. Baš je ide klicat; zunaj pred vasjó malo počiva, ker nese težek zvéženj.

Radovánček. Zvéženj jaz odnesem, močen sem dosti. (Tinici.) Ali smem z vami iti?

Tínica (ganena.) Hvala ti lepa, dragi Radovánček!

Radovánček (čudèc se.) Kaj? Radovánček? Od kod li me zna uboga déklica?

Tínica. Ali vas nijso tako imenovali? Zdi se mi, kakor bi to ime bila uže slišala. (Sama s soboj.) Toličko da se nijsem zagovorila. — (Na glas.) Moj bratranec se tudi tako imenuje.

Radovánček. Mislite si, da sem jaz vaš bratranec ter z vami da idem!

Tínica (razvezavši zvéženj.) Da mi ne bode treba sem ter tja prenašati, prosim vaju, shranita mi te stvari. (Podá vsakej po svilèno ruto.) Imejta ruti; skóraj se vernem. (Radovánčku.) Idiva! (Otideta oba.)

(Konec prihodnjích.)

Sv. Višárje na Koroškem.

in laških deželah.

Višárska gora, ali kakor jo nekateri imenujejo, „Lušarska gora“ méri 1721 metrov na visokost. Najbliže Višárij stójí gora „Viš,“ od tod bajè tudi imé Višárske gore. Najkračji pot iz Kranjske na sv. Višárje ide po gorénjskej železnici do Trebíža. Od trebíškega kolodvora se voziš debelo četert ure do gorénjega Trebíža, kjer se ustaviš v gostilnici pri „Filaferji.“ Od tod je treba potem iti peš. Nekaj časa greš po vélikej cesti, dokler ne prideš do „angelca,“ kateri kaže pot na goro. Od tod je debele tri ure hodá po mnogih

Znano vam je, otroci, da imamo po slovenskej domovini mnogo lepih cerkev, osobíto materi božjej posvečenih, v katere pobožni ljudjé radi hodijo na božji pot. Mej njimi svete Višárje na Koroškem ne slujó samo po slovenskih nego tudi po obližnjih nemških

sterminah in kamenitih berdih, predno dospeješ do verha goré. Na gori ostermiš o prekrasnem razgledu, ki se ti razgerne pred očima. Tu vidiš na laško, tirolsko in kranjsko stran brez čisla planin, k nebu sezajočih. Kedar je obzor jasen, kažeta se tudi snežnika „Véliki zvon“ in „Ahnkogel“.

Cerkev stoji na gorskem bregu, oziráje se po dolgej trebiškej dolini. Na desno in levo so kočé in kramarski šatori. Ob velikih praznicih na sv. Višárje mnogo tisoč ljudij pride iz bližnjih in daljnih krajev, in tí se nastané v treh nizkih, romarjem postavljenih hižah, ter nočujejo v merzlej cerkvi. Duhovna sv. opravila na Višárskej gori terpé obícajno od Dúhove nedelje do male Gospójnice. Potem raz oltarje poberó svete podobe, cerkveno orodje in vsa duhovska oblačila ter prenesó v žábniško župovíno, a cerkev ostavijo odperto. Govoré, da zaperta bi se odperla sama o sebi.

O začetku božjega pota na sv. Višárje imamo pobožno pripovedko, katera ob kratkem tako slóve :

Žábničani so uže od nekdaj imeli pravico, ovce pasti na Višárskej gori. Pasel je je vaski pastir. Zgodí se 1360. leta, da neko soboto ovác nij bilo na večerno molžo. Pastir jih išče po vsem gozdu, a ne najde jih nikjer. Izpéhan pride na verh gore, in tam opazi čredo. A evo čuda! Vse ovce so klečale okolo brinovega germa, od katerega se nij geníla nobedna. Pastir osúpel stopi bliže ter pogleda v germ. Lesena podoba matere božje z détetom v naróčaji stoji sredi germa. Svet strah in groza preletí pastirja; ponižen poklekne ter čudovíto podobo vzame v roko. Vesel ukréne svojo srečo povedati žábniškemu župniku ter mu izročiti podobo. Jedva se odpóti na Žábnico, kar vsa čreda v lepem rédu kréne za njim, spremljajóč ga do župovíne. Ljudje, vidèč ta neobični izprevòd, stekó se od vseh straní poslušat, kaj se je dogodilo na góri. Župnik vzame podobo ter povpraša, kdo bi jo bil utegníl zanesti na Višársko goro; a nihče ne vé o tem ničesar. On potlej dene podobo v svojo hrambo. Jutrejdan ovce ne mirujejo, kakor bi ne mogle dočakati, da se jim hlev odpre. Potem naglo odhité zopet na goro k brinovemu germu, in tudi podoba matere božje se najde sredi germa, kakor včera. Tako se je zgodilo trikrat zaporedoma, ter zato so cerkev zidali na Višárskej góri.

V zvoníku so trije lepo ubrani zvonovi; največji mejnjimi je 22 centov težák in je na goro prišel 1834. leta.

Posebno lep je izprevod gornjih Štircev, kateri na Dúhov vtorek v mraku s prižganimi svečami v roci prihajajo na sv. Višárje. Velíka množica ljudij se pológoma gíblje k cerkvi, iz katere poje milo zvonjénje. Kakor sem slišal, pride vsako leto do 50 tisoč duš na sv. Višárje.

Lansko leto meseca avgusta sem tudi jaz bil z obíteljsko in prijáteljsko družbo na sv. Višárjih. V gostilnici pri Filiferji smo si vzeli vodníka, ki nam je po noči kazal pot na goro. Bilo je uže pozno, ko pridemo do Buhnarjeve kerčme pod klancem, kjer si malo počíjemo. Od tod se je bilo treba potem z veliko težavo propenjati po stermem klanci, predno smo stopili na sv. goro. V pervej hiži ugledamo luč na mizi, pri katerej je še pozno po noči sedel mlad človek in pisal na papir. Druzega dné zvem, da je to županska hiža, in mladi mož, ki je tako trudoljubívo pisal še ob poznej uri po noči, bil je — verli gospod Franjo Rup, katerega znate dovolj po njegovih lepih spisih

iz „Vertca“. V serce me je razveselilo osobno znati gospoda, katerega še poprej nikoli nissem videl. Poslovivšemu se od njega obetal mi je, da vam še večkrat kaj napiše v pouk in zabavo.

Ta gospod je vaš velik prijatelj in zato iz njegovega peresa dobodete še mnogo krasnih spisov, kakor ste jih uže do zdaj čitali gotovo z velikim veseljem.

I. Tomšič.

Prirodopisno - natoroznansko polje.

K a v a.

Kavo je zaslédil ob 1258. letu neki derviš v Moki, kakor v svojej „Sirskej zgodovini“ pripoveduje Guys, bivši francoski konsul v Alepi. Tega turškega menfha so bili iz samostana zapodili za neko pregreho, in potem je prebival na gôri blizu Moke. Jednóč je zeló ogladnèl. Z germa si nabere nekácega zernija ter ga opeče. Ker je iz tega plodú šel prijeten duh, poskusi ga na vodi kuhati, — in res, dobra pijača je bila. K njemu so hodili tovariši, kateri so to videli ter sami delali, kakor so se bili tamkaj naučili, in zdela se je černa voda tudi njim dobra. To je kava, zaradi katere so dervíšu opróstili vso njegovo pregreho, in knez mesta Moke je samostan sezidal tam, kjer se je prvič kuhala. Verlo naglo so jo začeli piti po sirskej zemlji, po Egiptu in po drugih deželah. V 1555. leto sta dva Sirca prvo kavárno postavila v Carigradu. Glas je na široko póčil, kako je kava prijetna in zdrava človeku. Od vseh krajev je privrélo toliko naroda v mesto, da so učítelji turške vere to pijačo hoteli do kraja prepovedati. Rékali so: „kava ljudém kalí in mami razum;“ a kavopivci so odgovarjali: „nij res! kava um bistrí in razveseljuje serce ter budí v njem pobožna čuvstva.““ Turška vlada je tako mislila, kakor nje učítelji, kateri so pretíli, da bodo vsi kavopivci na sodnji dan černi, kakor je ta pijača; a vse to je bilo zamán, — kava je ostala mej ljudmí. Denes jo pijó vsi izobraženi rodovi, a kder jo pridelujejo in razpošílajajo po vsem svétu, ondod po tisóč in tisóč ljudíj hrano dobiva samo od nje pridelovanja.

V.—š.—

Razne stvari.

Drobtine.

(Koliko ljudíj živi na vsem svetu.) Po najnovéjšej štetvi živi denes na vsej zemlji 1397 milijonov ljudíj. Posamezni deli sveta imajo: Azija 789,907.000 prebivalcev, Evropa 302,973.000 prebivalcev, Afrika 206,007.000 prebivalcev, Amerika 84,392.000 Avstralija 4,563.000 prebivalcev.

Kratkočasnice.

(Nabral V. Jarc.)

* Kmetič, v deževji prišedši v mesto, potoži, da ima v črevljih mokroto. Meščan se mu smeje in velí: „oča, treba kupiti take črevlje, ki bodo vodo deržali.“ — „Moji črevlji,“ odgovori kmet, „vodo uže deržé, kajti ako pride vanje, deržé jo tako, da je ne morem iz njih spraviti.“